

ingediend op **2116** (2023-2024) – Nr. 1
29 maart 2024 (2023-2024)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Philippe Muyters en Katia Segers

over het algemene en ethische beleid van Gymfed

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Meyrem Almaci.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele, Manuela Van Werde;
Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans;
Karin Brouwers, Orry Van de Wauwer;
Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose;
Meyrem Almaci, Jeremie Vaneeckhout;
Hannes Anaf.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Kathleen Krekels, Philippe Muylers, Kris Van Dijck, Karl Vanlouwe;
Immanuel De Reuse, Jan Laeremans, Ilse Malfroot;
Maaïke De Rudder, Tinne Rombouts;
Bob Savenberg, Bart Tommelein;
Björn Rzoska, Tine Van den Brande;
Katia Segers.

Toegevoegde leden:

Onno Vandewalle.

INHOUD

I.	Toelichting	4
1.	Ethisch beleid	4
1.1.	Opvolging van het onderzoeksrapport.....	4
1.2.	Terugblik op 2023	5
1.3.	Vooruitblik naar 2024	7
2.	Topsportwerking Toestelturnen meisjes	8
II.	Bespreking.....	9
1.	Vragen en opmerkingen uit de commissie	9
1.1.	Freya Perdaens	9
1.2.	Imade Annouri.....	9
1.3.	Maaïke De Rudder.....	10
1.4.	Katia Segers.....	10
1.5.	Philippe Muyters	10
2.	Antwoordenronde	11
	Gebruikte afkortingen	14

Bijlage: zie de [dossierpagina](#) op www.vlaamsparlement.be

Op woensdag 31 januari 2024 hield de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een hoorzitting over het algemene en ethische beleid van Gymfed.

De presentatie bij de toelichting is te vinden op de [dossierpagina](#) van dit commissieverslag op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting

Ilse Arys, algemeen manager van Gymnastiekfederatie Vlaanderen, schetst eerst waar Gymfed voor staat. De federatie vertegenwoordigt 312 clubs, die in totaal 120.000 sporters tellen. Bij benadering 50 medewerkers organiseren de gymnsport in Vlaanderen op recreatief, competitief en topsportniveau. Naast de professionele inzet van medewerkers kan de organisatie ook een beroep doen op heel wat vrijwilligers. Ook de inbreng van de supporters en de familie van de leden verdient hier een vermelding.

Gymfed zal vier punten bespreken:

- de opvolging van het onderzoeksrapport;
- een terugblik op het voorbije sportjaar;
- een vooruitblik op 2024;
- een update van de topsportwerking Toestelturnen voor meisjes.

1. Ethisch beleid

1.1. Opvolging van het onderzoeksrapport

In de zomer van 2020 zijn er heel wat debatten opgelaaid over de mentale en fysieke gezondheid van gymnasten, wereldwijd maar zeker ook in Vlaanderen. Er waren negatieve getuigenissen te horen over de Gymfedtopsportwerking. Minister Ben Weyts heeft dan een onafhankelijke onderzoekscommissie aangesteld, die uiteindelijk een onderzoeksrapport met dertien aanbevelingen heeft gepubliceerd. De federatie heeft zich direct geëngageerd om daarmee aan de slag te gaan, en heeft daarnaast de negatieve ervaringen met de topsportwerking erkend en zich ervoor geëxcuseerd.

Een eerste aanbeveling behelst de oprichting van een taskforce die een actieplan Grensoverschrijdend gedrag opstelt. Gymfed heeft daaraan gevolg gegeven. Het daaruit voortvloeiende actieplan moet tegemoetkomen aan alle aanbevelingen in het rapport, en moet de problemen aan de bron aanpakken. Het actieplan is opgebouwd rond vijf verschillende thema's. Het omvat uiteraard een resem acties, waarmee de taskforce en Gymfed aan de slag zijn gegaan. Gymfed rapporteert aan de taskforce maar ook aan de door minister Weyts aangeduide expertencommissie, die vanop afstand het onderzoeksrapport mee opvolgt. De opdracht van de taskforce is recent overgeheveld naar het ethische adviesorgaan.

Gymfed heeft dus de evolutie doorlopen van aanbevelingen over actieplan naar structurele verankering in zijn werking.

Van de vermelde vijf thema's in het actieplan zijn er drie topsportspecifiek en gaan er twee federatiebreed. Federatiebreed zijn het eerste en vijfde thema. Ze betreffen respectievelijk:

- competenties, opleidingen en evaluaties van professionele en niet-professionele coaches;
- gezond en ethisch sporten op federatie- en clubniveau.

De drie topsportspecifieke thema's zijn gerelateerd aan:

- de medische opvolging en het fysieke welbevinden van de topsportgymnast;
- het sociale en emotionele welbevinden;
- het beleid en de regelgeving.

In de hele Gymfedwerking en in de vijf thema's uit het actieplan staat de sporter centraal. De medewerkers werken elke dag opnieuw met het integrale sportplezier en de verdere sportieve en mentale ontwikkeling van de gymnasten als uitgangspunt. Daarvoor is het Gymfedsportmodel ontwikkeld; het is te vinden op de website gymfedsportmodel.be. De basis van het model heeft Gymfed al in 2015 gelegd. In 2021 heeft de federatie het model gefinaliseerd. Het model heeft de federatie geholpen in de uitvoering van het actieplan Grensoverschrijdend gedrag.

Het Gymfedsportmodel is een langetermijnvisie op de opleiding en de begeleiding van gymnasten op basis van hun eigen noden, wensen en ontwikkeling. Het model onderscheidt verschillende fases op basis van de leeftijd en de sportieve en mentale ontwikkeling van de gymnast. Het wijdt specifieke aandacht aan de kenmerken van de sporter en aan de belangrijke aandachtspunten in de begeleiding. Gymfed focust niet alleen op sporttechnische vaardigheden, maar ook op de fysieke en mentale vaardigheden en de trainingscontext die daarvoor nodig zijn.

In de praktijk beschikt Gymfed over een interne werkgroep voor elk van de vijf vermelde thema's. Het heeft een digitaal platform om te monitoren welke acties al gerealiseerd zijn, welke in uitvoering zijn en welke nog van start moeten gaan. Het actieplan wordt continu opgevolgd, aangevuld en bijgestuurd door Gymfed en haar taskforce. Die rapporteren periodiek aan de expertencommissie en verwerken hun eventuele aanbevelingen in het actieplan. Over sommige initiatieven voert Gymfed ook externe communicatie

Het thema herstel en integratie is niet opgenomen in de thematische werkgroepen. De federatie heeft hiervoor een externe en onafhankelijke partner ingeschakeld, de Interactie-Academie. De Interactie-Academie kan het proces met haar bemiddelaars op een neutrale, professionele en onafhankelijke manier begeleiden. Er zijn verschillende hersteltrajecten opgestart met verschillende snelheden. De meeste trajecten zijn al afgerond maar één is nog aan de gang. Er is een periodieke terugkoppeling over het procesverloop naar de taskforce en de expertencommissie.

1.2. Terugblik op 2023

Ruben Neyens, topsportmanager van Gymnastiekfederatie Vlaanderen, geeft een toelichting bij vier specifieke initiatieven voor de topsport in het kader van het actieplan Grensoverschrijdend gedrag.

Het eerste daarvan behelst het traject van de topsporter zelf. Dat traject vertrekt van een club en gaat dan naar de regio om ten slotte in een junior- en seniorprogramma in Gent terecht te komen. Het initiatief heeft oog voor elk onderdeel van het traject, maar toch vooral voor de transitiepunten zoals die tussen de lokale en de regionale club of tussen de topsportschool en de elitesport. Een concreet voorbeeld van een visie die in de praktijk is omgezet, is de begeleiding en de voorbereiding van de instroom in de Topsportschool Gent. Het gaat vooral over meisjes uit het zesde leerjaar, die de overstap maken naar het eerste middelbaar en daarbij de vertrouwde leefomgeving inruilen voor een gecentraliseerde trainingslocatie. De ouders worden erbij betrokken. Al in de voorbereiding logeren de meisjes in Gent om de situatie te leren kennen en die keuze zelf doordacht te kunnen maken. Voor een jeugdige gymnast die liever niet naar Gent komt, zoekt Gymfed een alternatief zodat hij of zij toch vanop een andere locatie in het traject kan participeren. Een dergelijk alternatief is nu in Brugge van start gegaan.

Het tweede initiatief gaat over de samenwerking van het oudercomité en de atletencommissie met het management. Het oudercomité onderneemt met 'ouder voor ouder' specifieke acties voor ouders, bijvoorbeeld thema-avonden over de ouderrol met getuigenissen van gewezen topgymnasten. Hetzelfde gebeurt voor de atletencommissie van huidige atleten en ex-atleten, die zich voornamelijk tot de jeugdige sporters richt.

Een ander initiatief is het uitstroombesluit. Topsporters die uit het juniorprogramma of het seniorprogramma stappen, worden begeleid. Gymfed voorziet in psychologische bijstand, maar ook in een fysiek programma om de lichamelijke overgang van topsporter naar niet-topsporter gezond te laten verlopen. Ook met de school worden afspraken gemaakt over de herintegratie in het reguliere lessenprogramma. Nieuw is de psychologische begeleiding door een externe partner bij twijfels over de voortzetting van de loopbaan. De ervaring leert dat de meesten uiteindelijk kiezen om hun carrière voort te zetten. Twijfels onderweg zijn trouwens heel normaal.

Een vierde initiatief betreft de staf en de omkadering. Ruben Neyens zoomt in op de interdisciplinaire werking en de medische omkadering. Een geüpgraded verkeerslichtsysteem geeft eenvoudig aan in welke fase de atleet zich bevindt. Groen staat voor optimaal in staat om deel te nemen aan trainingen en wedstrijden. Uiteraard is het de bedoeling dat de meesten zich daar bevinden. Oranje staat voor licht geblesseerd of met nood aan een tijdelijk aangepast programma. Atleten met de kwalificatie 'rood' zijn ronduit patiënten, met bijvoorbeeld een langdurige fysieke blessure of een mentaal welzijnsprobleem zoals een burn-out. De taakverdeling van elk lid uit het multidisciplinaire team is aan dat systeem gekoppeld.

Ook de communicatielijnen met de atleet krijgen aandacht uit het vierde initiatief. De atleet moet weten waar hij of zij aan toe is. De omkadering moet altijd kijken naar de atleet als persoon: naast voeding en het atletische vermogen zijn ook de persoonlijkheid en het sociale weefsel van belang. Het team moet ten slotte heel snel kunnen schakelen, 'daily on field': mondeling maar ook in meetings. Elke week is er bijvoorbeeld een meeting van de fysieke trainers om de programma's te doorlopen. Om de drie weken komen er specifieke thema's, zoals voeding, aan bod. Om de zes weken zit de staf samen met de leden om vanuit het perspectief van de atleten het eigen werk te evalueren.

Ilse Arys gaat dan in op de initiatieven met betrekking tot de brede werking van Gymfed in het kader van het actieplan. De werknaam van het project is 'Totale sporter centraal'. Het project zorgt ervoor dat de mentale ontwikkelingslijn die in 2022 is opgesteld, wordt geïmplementeerd en duurzaam in de club wordt verankerd. Het betreft inzichten en tools over het belang van mentale ontwikkeling van sporters in een club. Dat gebeurt op verschillende manieren: opleidingen, communicatie op sociale media en podcasts op Spotify. Op de podcasts zijn zowel topsporttrainers als psychologen te horen. Ook Eline Berings heeft eraan meegewerkt. Op die manier hoopt Gymfed de trainers te motiveren om zich bij te scholen.

Nog in dat kader heeft de federatie het symposium Safe Sport georganiseerd als nevenevenement van het WK Turnen 2023 in Antwerpen. De bedoeling was om te inspireren, te informeren en te sensibiliseren over het mentale welzijn van sporters. Zowel de internationale gymnastiekgemeenschap als de nationale sportgemeenschap waren vertegenwoordigd op dit erg succesvolle symposium.

Het actieplan is structureel verankerd in het ethische adviesorgaan. De taskforce die opvolging moest geven aan het onderzoeksrapport, had een mandaat tot en met 2023. Daarna is die taak overgedragen aan het ethische adviesorgaan van Gymfed, samengesteld uit interne en externe experts en vertegenwoordigers van de oudercommissie en de atletencommissie.

Een volgend punt is de ondersteuning van de club-API's. 85 procent van alle Gymfedclubs heeft vandaag een API. Ter ondersteuning van de API's heeft de federatie een handleiding samengesteld en biedt ze opleidingen aan. Ook op federatieniveau heeft Gymfed een API, dat zich specifiek richt naar club-API's.

Gymfed heeft aan een applicatie een functie toegevoegd waardoor de clubs alle relevante informatie voor het uittreksel uit het strafregister heel eenvoudig kunnen raadplegen.

De federatie heeft in 2022 de basis voor haar opleidingsvisie gelegd, die ze in 2023 gefinaliseerd heeft. De opleidingsvisie beoogt een federatiebrede cultuurverandering. Wie een groep sporters begeleidt, wordt verwacht een opleiding te hebben gevolgd. De visie focust voorts op levenslang leren opdat sporters sporttechnisch en mentaal goed worden begeleid.

Ook in de structuur van de opleidingen van de Vlaamse Trainersschool is het Gymfedsportmodel geïmplementeerd, waardoor de VTS-opleiding op de al vermelde fases kan worden afgestemd. Ook tools zoals de check-in- en check-outkaarten worden daar nu geïmplementeerd.

Ilse Arys beseft dat een geïsoleerde actie van een federatie nooit zal volstaan. Het geheel van alle acties en initiatieven zorgt samen voor een optimale preventieve werking. Er is niet alleen een ethisch clubbeleid nodig, maar ook sensibilisering en opleiding van trainers en andere clubmedewerkers. Alle plakjes uit het 'Swiss cheese'-model zorgen samen voor een zo algemeen mogelijk toepasbaar ethisch beleid.

1.3. Vooruitblik naar 2024

Voor het aspect topsport van 2024 licht *Ruben Neyens* de plannen voor 2024 toe. Het eigenaarschap van de gymnasten krijgt daarin een centrale plaats. Ze zijn eigenaar van hun eigen project, in overleg met de staf. In de gymnastiek zijn de topsporters vaak wat jonger. Internationaal blijkt hun leeftijd wel te stijgen. Daarom wil Gymfed een generatie sporters toevoegen. Een 28-jarige kan in tegenstelling tot een 16-jarige helemaal eigenaar zijn van zijn traject. Een minderjarige zet daarin nog de eerste stappen.

De federatie heeft een specifieke werkgroep 'selectietraject' opgestart om zich te bezinnen over de stappen in de selectie tot eliteatleet. De werkgroep bestaat uit leden van het oudercomité, topsportmedewerkers van Gymfed en een vertegenwoordiging van Sport Vlaanderen. Komt er elk jaar een harde lijn, of gaat de selectie veeleer uit van langere periodes? Moet er node elk jaar opnieuw spanning bestaan over een verlengd verblijf op de sportschool? Hoe dan ook is een ticket voor de volgende drie of vier jaar daar nooit definitief verworven.

In 2023 is de Gymnastiekfederatie van start gegaan met een vernieuwde jeugdopleiding, die ze vooral in 2024 uitrolt. De opleiding is meer dan voorheen op de lange termijn gericht. De federatie wil meer atleten laten sporten op competitief niveau, maar ook recreatief. De sporters moeten langer lokaal aan de slag kunnen blijven, bijvoorbeeld tot en met de eerste graad van het middelbaar onderwijs. Ze mogen niet te snel gecentraliseerd worden. Een grote hervorming is dat Gymfed niet alle trainingen zelf organiseert, maar de lokale clubs en trainers daarin faciliteert en coacht. De federatie heeft dan een meer coachende rol ten aanzien van de clubs en de trainers.

De staf wordt verder gecoacht en begeleid, onderling of door externen. Opleiding is heel belangrijk. Men moet een trainersdiploma hebben, maar er wordt ook gefocust op specifieke opleidingen gerelateerd aan topsport. De IDT-werking wordt

verder gemonitord en wordt geüpgraded in de richting van een holistische benadering en loadmonitoring op korte en lange termijn. Om atleten langer op het hoogste niveau te houden, moet worden voorkomen dat ze in enkele jaren opbranden.

Ilse Arys gaat in op de federatiebrede aanpak voor 2024. Er komt een blijvende inzet op het project 'De totale sporter centraal' in de club, met de activatie en de opleiding van trainers over de mentale begeleiding van sporters.

Gymfed ontwikkelt en ontplooit het ethische adviesorgaan verder, waardoor het het onderzoeksrapport verder kan monitoren en over ethische aspecten specifieke adviezen aan de federatie kan afleveren.

Wat de API-werking betreft, zal Gymfed in 2024 voortwerken aan het ethische clubbeleid. De clubbestuurders worden verder bewust gemaakt van het nut daarvan. In haar volgende beleidsplan zal de federatie daaraan veel aandacht besteden.

De federatie ziet in de hervorming van de VTS-opleidingsstructuur een opportuniteit om het eigen Gymfedsportmodel verder ingang te laten vinden in de verschillende opleidingsniveaus.

Eind 2024 organiseert Gymfed het jaarlijkse opleidingsweekend voor zowat tweeduizend trainers, met almaar meer focus op sessies over de mentale ontwikkeling van atleten, naast het sportieve aspect en de specifieke trainingscontext.

Gymfed heeft zich de afgelopen jaren heel wat inspanningen getroost voor een gezond en veilig sportklimaat, besluit de algemeen manager. Die moeten bijdragen aan een cultuur waarin het mentale en fysieke welzijn van de gymnasten centraal staat, opdat ze plezier beleven aan hun sport. Heel wat acties zijn afgerond. Sommige andere blijven permanent lopen en zijn structureel verankerd in de federatiewerking.

Na dit korte overzicht van het ethische federatiebeleid van 2023 en voor 2024 besluit Ilse Arys dat een dergelijk werk nooit af zal zijn. Waken over een gewaarborgde mentale en fysieke integriteit is voor een sportfederatie een permanente opdracht. Het actieplan helpt Gymfed om dat waar te maken. Met het sportmodel werkt de federatie elke dag opnieuw aan een mentaal en fysiek sterke positie van haar sporters. Ook na hun actieve sportbeoefening moeten die met veel plezier kunnen terugblikken op hun carrière of hobby als gymnast.

2. Topsportwerking Toestelturnen meisjes

Ruben Neyens herinnert eraan dat het in de topsport hoe dan ook over prestaties op mondiaal en Europees niveau blijft gaan, zij het niet ten koste van alles. Performante topsporters moeten in een holistische benadering gezond kunnen zijn, wat naast de aandacht voor aspecten als voeding inhoudt dat ze robuust moeten zijn en dus bestand tegen harde trainingen, mogelijk blessureleed en de druk die een WK meebrengt, zeker in eigen land. Het al vermelde eigenaarschap brengt mee dat de topsporter stap voor stap zelfregulatie opbouwt. De staf heeft een coachende rol en wil de atleet 'besmetten' met de juiste aanpak. Hij stelt zich zorgzaam op en probeert een goede band te hebben met de gymnaste en haar entourage.

De Duitse Ulla Koch leidt ad interim het damesteam als coach. Ze blijkt perfect met het team te matchen op de twee niveaus. Sportief betreft het de ambitie om op het hoogste mondiale niveau mee te spelen, waarin haar bijzonder rijke veertigjarige ervaring bijzonder goed van pas komt. Ten tweede staat Ulla Koch garant voor een uitstekende match in de begeleiding van de atleten. Haar volwassen aanpak is

goed afgestemd op de wat hogere gemiddelde leeftijd. Ze is goed in staat om het voor Gymfed belangrijke eigenaarschap van de sporter als waarde uit te dragen. Haar methode is interactief en brengt rust maar ook duidelijkheid. Met haar persoonlijkheid kan de coach een team inclusief de omkadering en de staf aansturen.

Het seniorenteam bevindt zich in de volle voorbereiding en de selectieperiode voor de World Cup 2024. België heeft nog geen kwalificatie voor de Olympische Spelen maar wel nog uitzicht op drie individuele tickets. De eerste fase is dus de World Cup. Van februari tot april 2024 kunnen enkele toestelatleten strijden om zich te kwalificeren voor de Olympische Spelen in Parijs. Een tweede afspraak wordt het EK. Daar mikt Gymfed op een teamprestatie, maar is er ook de gelegenheid om het laatste ticket voor de Olympische Spelen te bemachtigen. De derde halte worden hopelijk de Olympische Spelen zelf, waaraan een, twee of maximaal drie dames uit ons land kunnen deelnemen.

Tot slot vermeldt Ruben Neyens dat enkele juniiores en seniores de olympiades van 2028 en 2032 nu al in het vooruitzicht hebben gesteld.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen uit de commissie

1.1. Freya Perdaens

Freya Perdaens is onder de indruk van de balans tussen performante sporter en gezonde sporter die Gymfed nastreeft. Die niet zo evidente cultuuromslag ontbreekt nog in heel wat sectoren, ook buiten de sport. Dat heeft Freya Perdaens als lid van de Bijzondere commissie voor de evaluatie van de aanpak van seksueel misbruik in de Kerk al kunnen constateren. Heel wat aanbevelingen zouden kunnen worden geënt op het werk dat Gymfed al heeft verricht. De federatie kan gelden als voorbeeld voor heel wat andere sectoren met haar integrale veelgelaagde aanpak.

85 procent van de aangesloten clubs heeft al een API. Hoe zorgt Gymfed ervoor dat clubs die nog geen API hebben gevonden, toch over een aanspreekpunt beschikken? Stuurt de federatie hen aan om alsnog een API te zoeken?

Freya Perdaens is persoonlijk een groot voorstander van het opvragen van een uittreksel uit het strafregister. Vooralsnog gebeurt dat op nogal wat plaatsen alleen bij een indiensttreding. Voor de kinderopvang is het een recurrente verplichting. Wat is de situatie bij Gymfed?

1.2. Imade Annouri

Ook *Imade Annouri* dankt de Gymfeddelegatie voor de sterke presentatie.

In het verleden hebben zich in de gymnastiekwereld problemen voorgedaan met meldingen van grensoverschrijdend gedrag, die bijvoorbeeld anoniem bleven, niet correct behandeld zijn of niet bij de juiste persoon terechtgekomen zijn. Hoe pakt de federatie de meldingen vandaag aan? Welke procedures volgt ze? Wat is de frequentie?

De federatie probeert ouders bij haar beleid betrekken. Bij grensoverschrijdend gedrag zijn omstaanders heel belangrijk om signalen op te vangen en corrigerend op te treden. Zet de federatie ook op dat spoor in?

Gymfed voorziet topsporters die beginnen te twijfelen, van begeleiding. Hoe open is die begeleiding? Er staat toch wel het een en ander op het spel, zeker als het een potentiële topgymnast betreft. Hoewel de analyse kan uitwijzen dat die persoon het best even zou stoppen, zou men dat dan toch zonde kunnen vinden. Imade Annouri vindt het alvast positief dat de federatie voor die opdracht externe psychologen inzet, maar zou nog wat meer tekst en uitleg willen.

1.3. Maaïke De Rudder

Maaïke De Rudder dankt de sprekers voor de heldere, duidelijke en gestructureerde toelichting.

Destijds was er een rapport met dertien aanbevelingen, waarna er een taskforce is opgericht. Was Gymfed ook daarvoor al aan het nadenken over een structureel beleid? Hoe is dat structurele beleid al ingebed op het terrein? Gymfed kan immers een voorbeeld zijn voor andere federaties.

Plant de federatie voor de dertien aanbevelingen een evaluatie of monitoring op de langere termijn? Moet er in de tussentijd al worden bijgestuurd?

1.4. Katia Segers

Katia Segers sluit zich aan bij de woorden van dank van de andere leden. De presentatie van Gymfed geeft blijk van een heel fijnmazige aanpak, een goede keuze.

Naast de vraag of het beleid al op een doorleefde manier is ingebed in de clubs, is er ook de vraag naar het resultaat op het terrein. Wordt het gemonitord of zijn er plannen in die zin? Is er al verbetering merkbaar?

Gymfed is in zee gegaan met de Interactie-Academie, waarna er hersteltrajecten zijn gestart. Over hoeveel trajecten ging het? Lopen er nu nog?

1.5. Philippe Muyters

Ook *Philippe Muyters* treedt de lofbetuigingen bij.

Het commissielid vindt het visietraject naar de overgang heel interessant. Hij vraagt of er bij de overgang van club naar regio in begeleiding is voorzien. Als Gent te hoog gegrepen blijkt, zeker voor lagereschoolkinderen, valt er dan lokaal wel iets te organiseren? Uiteraard kan niet elke locatie topsportinfrastructuur of -trainers hebben. Wat doet Gymfed dan lokaal om de sportieve kansen niet te hypothekeren?

De taskforce wordt opgevolgd door het ethische adviesorgaan. De taskforce had een heel tijdelijk karakter. Het adviesorgaan is permanent. Zitten er nog mensen uit de taskforce in het ethische adviesorgaan?

Philippe Muyters vindt 85 procent clubs met een API een goede score. Gymfed doet er goed aan om dat beleid bij de clubbesturen binnen te brengen. Een API hebben betekent op zich niet veel als de club niet overtuigd is van de noodzaak ervan. Dan zal die dat ook niet bekendmaken in haar communicatiebeleid. Niet zozeer het API of het uittreksel uit het strafregister op zich, maar de veelgelaagde aanpak zal het succes bepalen. Hoe dan ook vraagt het commissielid zich af of er het moment niet is aangebroken waarop de federatie de resterende 15 procent van de clubs een API-verplichting oplegt.

De federatie pleit voor een mentaliteitswijziging: wie voor een groep staat, moet een opleiding hebben gevolgd. Uit de eigen ervaringen in de amateursportwereld

weet Philippe Muylers dat zoiets een drempel kan zijn voor gewezen sportbeoefenaars die nu jeugd opleiden. Deelt Gymfed de vrees om op die manier sommige vrijwilligers te verliezen?

2. Antwoordenronde

Ilse Arys gaat eerst in op de vraag over clubs zonder een API. De federatie werkt samen met een team van drie onafhankelijke API's. Hun gsm-nummer staat op de Gymfedwebsite. Op die manier hoopt de federatie een zo kort mogelijke lijn op te bouwen. Het eerste aanspreekpunt is het club-API, maar voor wie er geen terugvindt, houdt de federatie de drempel naar het onafhankelijke API zo laag mogelijk.

Het uittreksel uit het strafregister wordt opgevraagd bij een indiensttreding. Er is vandaag geen wettelijk kader om het herhaaldelijk te vragen. Een kandidaat-trainer kan het document eenvoudig uploaden in de trainersapplicatie. Eén aangeduide persoon uit het bestuur kan het raadplegen, waarna het terug moet verdwijnen. Mocht meermaals opvragen mogelijk zijn, dan zal Gymfed dat ook aan de clubs adviseren.

De federatiewebsite heeft een uitgebreid onderdeel 'gezond en ethisch sporten' met alle informatie over meldingen. Het bevat onder andere een flowchart van het precieze procesverloop van een melding, die bijvoorbeeld ook een klacht kan worden. In dat geval doet Gymfed een beroep op het Vlaams Sporttribunaal.

In 2023 waren er 42 meldingen. De jongste jaren is het aantal meldingen gestegen, wat vooral betekent dat de mensen de weg vinden. Geen meldingen krijgen betekent immers allerm minst dat alles goed zit. De meldingen gaan niet alleen over grensoverschrijdend gedrag, maar bijvoorbeeld ook over conflictsituaties tussen besturen en trainers.

Federatiebreed zijn er gedragscodes voor zowel professionele medewerkers als mensen die in een club actief zijn als vrijwilliger, ouder, bestuurder en elke andere specifieke doelgroep. Die gedragscodes worden gelezen en ondertekend.

Ruben Neyens stelt dat niet alleen grensoverschrijdend gedrag maar ook de samenwerking en de clubwerking altijd bespreekbaar moeten zijn. Er zijn twee groepen omstaanders naast de atleten zelf. De eerste groep behelst de ouders, die met de Topsportschool in contact komen op officiële momenten als oudercontacten, maar ook informeel wanneer ze hun kinderen brengen en ophalen. Daarnaast kunnen ze terecht bij het oudercomité om zaken bespreekbaar te maken die dan vervolgens bij het management terechtkomen. De tweede groep is de staf zelf, die feiten die hij in de eigen rangen vaststelt, ook bespreekbaar moet maken, hoe klein ze ook zijn. De drempel wordt altijd lager. Stap voor stap wordt het eenvoudiger om de informatie tot bij de ouders te krijgen en erop in te spelen.

Het Gymfedsportmodel is de tool die Gymfed in haar dagelijkse werking gebruikt, vervolgt *Ilse Arys*. Haar voorganger, Lode Grossen, heeft daarvoor de basis gelegd, en de mensen bewust gemaakt van de nood aan een dergelijk instrument en een langetermijnvisie. In 2020 was de tool al klaar voor implementatie. Het bewustzijn was dus al veel vroeger aanwezig maar het ontbrak aanvankelijk aan tools. Het Gymfedsportmodel heeft voor een stroomversnelling gezorgd, net als het actieplan en het rapport. Het oogpunt van de sporter is structureel verankerd als uitgangspunt van de federatiemedewerkers, niet alleen in de werking maar ook in de hoofden.

In verband met de monitoring wijst de spreker terug naar het digitaal platform uit haar presentatie. Het geeft bij de acties voor 2023 en 2024 ook weer op welke

aanbeveling elke actie precies inspeelt. Zo kan Gymfed die zaken goed opvolgen. De organisatie overweegt ter zake ook de nodige communicatie.

Ruimte voor verbetering is er altijd, antwoordt de algemeen manager op de vraag over de verdere opvolging. Het bewustzijn is de voorbije jaren zeker vergroot, maar het werk is niet af en zal dat nooit zijn. Er zullen altijd nieuwe trainers, nieuwe vrijwilligers en nieuwe gymnasten zijn. Het is de taak van de federatie om hen ervan bewust te maken dat ze aan de slag moeten met de beschikbare tools, net zoals Gymfed zichzelf op dat vlak verder zal moeten blijven ontwikkelen. Het wordt een speerpunt van het volgende beleidsplan: clubs sterker maken en ondersteunen bij het zo goed mogelijk begeleiden van de sporters.

Er zijn verschillende hersteltrajecten ontwikkeld. In een bepaald type traject volgen verschillende bemiddelingsgesprekken elkaar op. Een dergelijk traject wordt samen met de bemiddelaars voorbereid door de betrokken partijen. Zo zijn er twee trajecten opgestart, waarvan er een loopt en het andere zich in een afsluitende fase bevindt. Daarnaast zijn er nog individuele gesprekken. De federatie wordt er niet altijd direct bij betrokken, maar probeert wel te faciliteren.

Sommige atleten met twijfels zijn wel degelijk gestopt, deelt *Ruben Neyens* mee. Ze zijn dus niet allemaal teruggekeerd naar hun topsporttraject. Gymfed legt de verantwoordelijkheid om te beslissen bij de gymnasten zelf, vanaf hun meerderjarigheid. Bij minderjarigen worden ook de ouders erbij betrokken. De keuze is dus voor de sporters zelf, maar Gymfed voedt hen met het nodige perspectief en duiding over de gevolgen van de verschillende keuzes.

Wat de overgang van club naar regio betreft, beschikt Gymfed over een talentidentificatieprogramma om jonge atleten te selecteren en op te volgen. Ze komen regelmatig samen en krijgen daarbij uitleg over de overstap naar een regionale club, met aandacht voor de gevolgen voor de gymnast en de ouders. Het hele traject inclusief de centrale werking in Gent wordt dan toegelicht. De federatie gaat wat soepeler om met haar resolute keuze voor een centrale werking, zodat het voor de betrokken jongere niet meteen alles of niets hoeft te zijn. In het eerste en tweede middelbaar kan die dan nog meer lokaal trainen, als de club en omgeving dat mogelijk maken. Het einddoel blijft Gent. Er komt geen decentralisatie. Het merendeel van de kinderen volgt toch wel de vooropgestelde route.

Ilse Arys antwoordt op de vraag over de taskforce en het ethische adviesorgaan. De taskforce had een mandaat van twee jaar tot en met 2023. Gezien de problemen en de debatten in de zomer van 2020 heeft Gymfed het toen al bestaande ethische adviesorgaan omgevormd, met een duidelijke splitsing tussen het reactieve en het proactieve onderdeel. Het reactieve onderdeel omvat nu het team caseondersteuning: de API's geflankeerd door de juridische experts en een vertegenwoordiger van de clubondersteuning. Zij volgen de meldingen op.

Bij die verdeling moest Gymfed wegens de aanbevelingen uit het rapport tegelijk een taskforce oprichten, waarbij het weinig zin zou hebben die apart van het proactieve onderdeel van het ethische adviesorgaan te laten bestaan. De federatie heeft volop werk gemaakt van de taskforce met zijn veertien leden, die aan de slag zijn gegaan met het rapport, het speerpunt van het ethische beleid voor de komende jaren.

Met het einde van het mandaat in het vooruitzicht zijn de betrokkenen zich gaan beraden over het vervolg. De taskforce met zijn tijdelijke mandaat heeft geadviseerd om zijn opdracht over te hevelen naar het nog op te richten proactieve onderdeel van het ethische adviesorgaan. Gymfed heeft dat advies gevolgd en dat proactieve onderdeel grotendeels samengesteld uit voormalige taskforceleden. Voor de taskforce had de federatie bewust een mix van profielen geselecteerd:

mensen van binnen en buiten Gymfed, onafhankelijke experts en vertegenwoordigers van atleten en ouders. Die mix is behouden in het ethische adviesorgaan, maar dan beperkt tot zeven personen omdat veertien mensen laten samenkomen in de praktijk niet vanzelfsprekend is gebleken. De goed gemengde samenstelling is te vinden op de website van Gymfed en maakt een goede monitoring en opvolging van het actieplan mogelijk. De zeven hebben al aangegeven dat extra expertise kan worden toegevoegd wanneer dat nodig is en heeft daarvoor altijd een vrije stoel ter beschikking.

De algemeen manager beaamt de analyse dat er niet alleen een API maar vooral ook een beleid moet zijn. Een club kan bij de federatie aansluiten zonder een API, maar voor het kwaliteitslabel Q4Gym geldt dat wel als een verplichte voorwaarde. Mogelijk zal Gymfed er in de toekomst ook een voorwaarde voor aansluiting van maken, maar vooralsnog is dat niet het geval. Gymfed ondersteunt de 85 procent met een API en gaat actief aan de slag met de 15 procent zonder een API. De federatie contacteert die clubs individueel.

Niet elke trainer heeft een diploma of is opgeleid, maar de federatie streeft op dat vlak naar een mentaliteitswijziging. Ze vraagt om een basisopleiding te volgen, wat nog geen initiatoropleiding hoeft te impliceren. Er is nu al een nijpend tekort aan trainers en vrijwilligers, waardoor de clubs al wachtlijsten hebben. Gymfed zet tegelijk op meer trainers en op meer gediplomeerde trainers in. Die twee doelstellingen kunnen hand in hand gaan.

Waarnemend voorzitter *Kris Van Dijck* dankt Ilse Arys en Ruben Neyens van harte. Het is heel interessant om dergelijke informatie uit de eerste hand te krijgen. Soms zetten negatieve berichten de toon en wekken ze heel wat belangstelling op. Sterke en positieve inhoudelijke verhalen krijgen niet altijd dezelfde weerklank. Met haar betoog in de commissie heeft Gymnastiekfederatie Vlaanderen blijk gegeven van heel veel inzet en bezorgdheid. 'Besmetten' is in die context een mooie term omdat hij niet op contaminatie maar op de aanstekelijkheid van het goede voorbeeld slaat. Het doel van een trainer moet niet zijn eigen doel als trainer zijn, maar het doel van de atleet.

De waarnemend voorzitter wenst de gymnasten alle succes op de Olympische Spelen van Parijs.

Meyrem ALMACI,
voorzitter

Philippe MUYTERS
Katia SEGERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

API	aanspreekpunt integriteit
EK	Europees kampioenschap
IDT	interdisciplinair team
VTS	Vlaamse Trainersschool
WK	wereldkampioenschap